

**College van Gedeputeerde Staten
statenvoorstel**

Datum	: 8 mei 2012	Nummer PS: PS2012WMC05
Afdeling	: MEC	Commissie : WMC
Steller	: Rianne Brouwers	Portefeuillehouder: Pennarts-Pouw
Registratienummer	: 80AE7E4E	

Titel : Kadernota cultuurbeleid 2012-2015 *Cultuur van U*

Inhoudsopgave

Ontwerpbesluit	pag. 5
Toelichting	pag. 7
Bijlage(n):	1

Aan Provinciale Staten,

Inleiding

Provinciale Staten stellen het provinciale cultuurbeleid vast in een kadernota. De kadernota geeft de provincie een actueel en integraal afgewogen kader voor het provinciale cultuurbeleid. De kadernota *Cultuur van U* verbindt in drie ambities de verschillende doelen van het cultuurbeleid. De ambities vloeien voort uit de visie dat de provincie Utrecht blijvend aantrekkelijk moet zijn voor bewoners, bezoekers en bedrijven. Met het cultuurbeleid willen we een wezenlijke bijdrage leveren aan 'Utrecht Topregio'. Utrecht 2018 Culturele Hoofdstad van Europa geeft richting aan deze ambities.

Ambitie 1. Cultuur verrijkt

Wij willen de cultuurhistorische kwaliteit van onze leefomgeving behouden, verbeteren en zichtbaar maken.

Cultuur is van waarde en genereert waarde. Cultuur verrijkt. De kwaliteit van de provincie Utrecht als leefomgeving en vestigingsplaats is in hoge mate een culturele kwaliteit en ons belangrijkste kapitaalgoed. Het erfgoedbeleid is behalve onderdeel van ons cultuurbeleid een essentieel aspect van het ruimtelijk beleid en maakt de culturele dimensie en potentie van allerhande provinciale vraagstukken duidelijk.

Ruimtelijk erfgoedbeleid

Doel: De samenhangende, cultuurhistorisch waardevolle ruimtelijke structuren van historische buitenplaatszones, militair erfgoed, agrarisch cultuurlandschap en archeologische vindplaatsen blijven behouden en zijn een inspiratiebron voor ontwikkeling.

provincie :: Utrecht

Kader: We brengen meer focus aan in ons ruimtelijke erfgoedbeleid door te kiezen voor vier thema's en die uit te werken in PRS en PRV. We starten de voorbereiding van de aanwijzing van de Limes en de Nieuwe Hollandse Waterlinie als UNESCO-Werelderfgoed.

Gebiedsontwikkeling

Doel: De samenhangende, cultuurhistorisch waardevolle ruimtelijke structuren van militair erfgoed zijn zichtbaar en beleefbaar.

Kader: We focussen in het kader van cultuurhistorie als drager van de Agenda Vitaal Platteland op militair erfgoed omdat op dat terrein al veel is geïnvesteerd in projecten die nog moeten worden afgemaakt.

Monumentenzorg

Doel: Als rijksmonument aangewezen erfgoedobjecten, historische buitenplaatsen voorop, blijven behouden voor volgende generaties.

Kader: We continueren onze primaire inzet op historische buitenplaatsen aangezien dat ook binnen het ruimtelijk erfgoedbeleid een belangrijk thema is, er in deze categorie een restauratieachterstand bestaat en we versnippering van middelen willen voorkomen. We initiëren een Utrechtse Erfgoedmonitor.

Iconen van Utrechts erfgoed

Doel: Het behoud en de toegankelijkheid van een aantal bijzondere erfgoedlocaties zijn geborgd, mede door een gezonde exploitatie.

Kader: We continueren onze bijdrage aan beheer en exploitatie, maar zetten daarbij stevig in op versterking van ondernemerschap en onderlinge samenwerking.

Ambitie 2. Cultuur verbindt

Wij willen de provincie Utrecht profileren als regio die sterk is in cultuur en mensen laten genieten van het rijke culturele aanbod.

De inspirerende kracht van cultuur maakt een samenleving vitaal en veerkrachtig. Cultuur verbindt. Het is een anker in tijden van verandering en tegelijkertijd een motor van innovatie. Daarom vindt de provincie het belangrijk dat de inwoners van Utrecht profiteren van alles wat het culturele aanbod hen te bieden heeft: vermaak en genot, verbazing en verwondering, uitdaging en prikkeling, nieuwe ideeën en oeroude wortels.

Cultuureducatie

Doel: Wij willen de leefwereld van alle leerlingen van het primair onderwijs verrijken door hen in aanraking te brengen met cultuur en met de variëteit en geschiedenis van hun eigen omgeving.

Kader: We richten ons niet langer op leerlingen in het voortgezet onderwijs, alleen nog maar op leerlingen in het primair onderwijs.

Publieksbereik cultureel erfgoed

Doel: Het Utrechts erfgoed is goed toegankelijk, zowel op locatie als digitaal, en bereikt een groot en breed publiek.

Kader: We hebben de open subsidieregeling De Utrechtse Schatkamer beëindigd, maar stimuleren gericht publieksbereik bij onze ruimtelijke erfgoedthema's, met bijzondere aandacht voor de inzet van digitale middelen.

Culturele evenementen: Festivals en Vrede van Utrecht

Doel: In de provincie Utrecht vinden grote en aansprekende internationale evenementen plaats die een brug slaan tussen cultuur en publiek en die Utrecht profileren als culturele regio bij uitstek.

Kader: Het festivalbeleid zet in op grote evenementen met een internationale uitstraling en economische spin-of.

Regionale omroep

Doel: Een goede publieke regionale informatievoorziening via alle gangbare mediakanalen is geborgd en het aanbod voorziet in de informatiebehoeften van de Utrechtse bevolking.

Kader: We voldoen aan onze wettelijke taak.

Archieven

Doel: De archieven van de provincie Utrecht worden professioneel beheerd en zowel fysiek als digitaal ontsloten voor het publiek.

Kader: We geven vorm aan onze nieuwe wettelijke verantwoordelijkheid voor het provinciaal archief zodra de Archiefwet definitief is gewijzigd en komen met een voorstel bij u terug.

Ambitie 3. Cultuur versterkt

Wij willen de culturele sector professioneel en bedrijfsmatig verstevigen en het maatschappelijk draagvlak daartoe vergroten.

De veranderingen in de maatschappij openen de provincie en de culturele sector tot fundamentele bezinning op verantwoordelijkheden, kerntaken, organisatie, financiering en draagvlak. De provincie heeft een rol in het begeleiden van en sturen op de transitie die de culturele sector als geheel en de instellingen afzonderlijk moeten maken. Daarom lopen ondernemerschap, verantwoordelijkheid en eigenaarschap als een rode draad door de hele cultuurnota heen.

Cultuur en ondernemerschap

Doel: De provincie Utrecht heeft een stevige culturele infrastructuur, waarin ondernemende culturele instellingen kunnen rekenen op maatschappelijk draagvlak en zorgen voor een veelzijdig cultuuraanbod.

Kader: We ontwikkelen een programma ter versterking van de culturele sector en verzakelijken onze relatie met de culturele instellingen.

Versterking erfgoedsector

Doel: De ondersteunende instellingen voor erfgoed dragen optimaal bij aan de effectiviteit en de efficiëntie van de erfgoedsector en aan de uitvoering van de beleidsprioriteiten van de provincie.

Kader: We continueren onze exploitatiesubsidies aan Landschap Erfgoed Utrecht (deel erfgoed), de Monumentenwacht en het Steunpunt Archeologie en Monumenten Utrecht op een lager niveau dan voorheen, waarbij we per instelling duidelijke keuzes maken over de inzet van de provinciale subsidie.

Archeologie

Doel: De randvoorwaarden voor adequaat beheer en goede toegankelijkheid van archeologische vondsten en vindplaatsen zijn vervuld.

Kader: We continueren onze wettelijke taak een provinciaal archeologisch depot in stand te houden en stimuleren zorgvuldig beheer van en onderzoek naar belangrijke archeologische vindplaatsen.

Bibliotheken

Doel: Er is een toekomstbestendige, toegankelijke en innovatieve bibliotheekvoorziening die doelmatig en slagvaardig werkt en de burger optimaal bereikt.

Kader: We ondersteunen een versteviging van de samenwerking tussen de Utrechtse regiobibliotheken en de BiSC (Bibliotheek Service Centrum) en stimuleren de bibliotheekinnovatie.

Financiële consequenties

In het laatste hoofdstuk van de concept cultuurnota, Financiën, staat een overzicht van alle financiële middelen die we voor de verschillende onderwerpen uit de cultuurnota willen inzetten. Dit is inzichtelijk voor het publiek, en correspondeert met de hoofdstukindeling. In de toelichting hebben wij de dekking van de te maken kosten opgenomen.

Voorgesteld wordt:

- In te stemmen met de doelen en kaders van het cultuurbeleid zoals beoogd in de concept kadernota 2012-2015 en de kadernota cultuurbeleid 2012-2015 *Cultuur van U* vast te stellen;
- vanaf 2012 een bedrag van € 500.000 per jaar uit de Stelpost Intensivering Coalitieakkoord structureel beschikbaar te stellen t.b.v. erfgoedparels;
- vanaf 2013 een bedrag van € 1.500.000 per jaar uit de Stelpost Intensivering Coalitieakkoord structureel beschikbaar te stellen t.b.v. Kunst- en Cultuureducatie;
- de gedecentraliseerde rijksmiddelen voor monumentenzorg (€ 1.527.000 per jaar) toe te voegen aan het Fonds Erfgoedparels en beschikbaar te stellen voor restauratie van rijksmonumenten;
- bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen.

Gedeputeerde Staten,

voorzitter, R.C. Robbertsen

secretaris, H. Goedhart

Besluit van 02-07-2012 tot vaststellen van de concept kadernota cultuur 2012-2015.

Provinciale Staten van Utrecht;

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 8 mei 2012, afdeling MEC, nummer 80AE60E5;

Gelezen de concept kadernota cultuur 2012-2015 *Cultuur van U*;

Besluiten:

- in te stemmen met de doelen en kaders van het cultuurbeleid zoals beoogd in de concept kadernota 2012-2015;
- de kadernota cultuur 2012-2015 *Cultuur van U* vast te stellen;
- vanaf 2012 een bedrag van € 500.000 per jaar uit de Stelpost Intensivering Coalitieakkoord structureel beschikbaar te stellen t.b.v. erfgoedparels;
- vanaf 2013 een bedrag van € 1.500.000 per jaar uit de Stelpost Intensivering Coalitieakkoord structureel beschikbaar te stellen t.b.v. Kunst- en Cultuureducatie;
- de gedecentraliseerde rijksmiddelen voor monumentenzorg (€ 1.527.000 per jaar) toe te voegen aan het Fonds Erfgoedparels en beschikbaar te stellen voor restauratie van rijksmonumenten;
- bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen.

Voorzitter,

Griffier,

provincie :: Utrecht

De kadernota *Cultuur van U* is de opvolger van de nota *Cultuur is kracht* 2009-2012. De statencommissie WMC heeft op 9 januari de startnotitie voor de cultuurnota besproken. De commissie kon zich op hoofdlijnen herkennen in de richting en onderwerpen van de startnotitie. Onderwerpen waar een levendig gesprek over werd gevoerd waren cultuureducatie, Het Utrechts Archief / archiefbeleid, E-cultuur, cultureel ondernemerschap en informatie over de koerswijziging van de coalitie. De afwegingen van de commissie zijn meegenomen in het formuleren van de doelen en de kaders van het cultuurbeleid.

Gedurende het hele proces hebben wij contact gehad met het culturele veld en met de gemeenten. De startnotitie is besproken met stakeholders (culturele instellingen en gemeenten) op het terrein van cultuur. Zo hebben wij op 15 maart van dit jaar een bijeenkomst georganiseerd voor de stakeholders om hen te informeren over de thema's in de startnotitie en enkele onderwerpen en ideeën te toetsen. Voor de onderwerpen 'de rol van de gemeente in cultureel ondernemerschap', 'E-cultuur: kansen in het digitale domein' en 'nieuwe allianties in de erfgoedsector' was veel belangstelling en vonden we draagvlak voor de beoogde richting. De uitkomsten van al deze gesprekken hebben bijgedragen aan de concept cultuurnota. Ook via de provinciale website en de nieuwsbrief cultuur is de startnotitie bekend gemaakt.

Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid

Door een uitgebreid voorbereidingstraject is er geen sprake van politieke gevoeligheid of bestuurlijke dilemma's.

Archiefbeleid is op rijksniveau nog volop in ontwikkeling. Op dit terrein wordt komend jaar een nader voorstel aan PS voorgelegd.

1. Wettelijke grondslag

Artikelen 105 en 143, tweede lid, van de provinciewet.

2. Beoogd effect

Met de kadernota cultuur wordt de provinciale inzet op het gebied van cultuur afgebakend. Het cultuurbeleid streeft in 2012-2015 verschillende doelen na, die onderdeel zijn van de ambities die de provincie heeft.

3. Argumenten

De aantrekkelijkheid van de provincie voor bewoners, bezoekers en bedrijven staat centraal in het coalitieakkoord. De kadernota geeft met ambities en doelen weer hoe het cultuurbeleid daar een bijdrage aan levert.

Toegevoegde waarde

De provincie kiest voor focus en tegen versnippering. We manifesteren ons daar waar onze rol toegevoegde waarde heeft en trekken ons terug waar anderen aan zet zijn. We nemen onze

verantwoordelijkheid specifiek daar waar een brede doelgroep wordt betrokken en er een bovenlokale impact is. Wij voeren programma's uit met andere overheden en stimuleren en faciliteren bovenlokale voorzieningen en ontwikkelingen.

Dat betekent dat de provincie Utrecht niet langer beleid voert ten aanzien van amateurkunst, beeldende kunst en podiumkunst. Op die terreinen zijn primair de gemeenten aan zet. Ook eindigen de programma's *De Utrechtse Schatkamer* en *Cultuurparticipatie*. De focus ligt op de kerntaken en wettelijke taken van de provincie. Daarom gaat deze cultuurnota veel over erfgoed.

Eigenaarschap

De provincie draagt uit volle overtuiging verantwoordelijkheden voor het behoud, de ontwikkeling en het rendement van cultuur als maatschappelijke kracht. Sommige van deze verantwoordelijkheden wortelen in wetgeving of in afspraken met andere overheden, andere in onze taakopvatting. Wat de basis van onze verantwoordelijkheden ook is, de provincie kan en wil die niet alleen dragen. Cultuur vergt maatschappelijke verantwoordelijkheid en eigenaarschap. Cultuur is niet alleen van de provincie, van het rijk of de gemeente. Cultuur is van de maker, de genietter, de gebruiker, de eigenaar. Het stimuleren van maatschappelijke verantwoordelijkheid, van ondernemerschap van cultuurproducenten en eigenaarschap van erfgoedbezitters en gemeenschappen krijgt daarom in deze beleidsperiode hoge prioriteit.

Regisseren en verbinden

Onze eigen rol verschuift: we worden steeds minder financier en steeds meer regisseur en verbinder. We versterken de cultuursector door te helpen bij het uitbreiden van haar maatschappelijke allianties en economische betekenis. In dat kader is de kandidatuur voor Europese Culturele Hoofdstad in 2018 van belang. Culturele hoofdsteden trekken veel (inter)nationale bezoekers en geven hun omgeving een forse culturele en economische impuls. Utrecht 2018 markeert en vergroot het belang van kennis en cultuur voor de creatieve en economische kracht van stad en regio en draagt bij aan de profilering van stad en regio als aantrekkelijke vestigingsplaats. Daarom zetten we hier samen met de gemeente Utrecht onze schouders onder. Belangrijke opmaat daarvoor is de grootse viering van 300 jaar Vrede van Utrecht in 2013.

4. Kanttekeningen

N.v.t.

5. Financiën

In het laatste hoofdstuk van de concept cultuurnota, Financiën, staat een overzicht van alle financiële middelen die we voor de verschillende onderwerpen uit de cultuurnota willen inzetten. Dit is inzichtelijk voor het publiek, en correspondeert met de hoofdstukindeling. In onderstaande tabel hebben wij de dekking van de te maken kosten opgenomen.

<i>Bedragen x 1.000 euro</i>				
Specificatie financiën cultuurnota	2012	2013	2014	2015
Totaal benodigd	22.712	21.645	19.384	18.980
Dekking				
Bestaande budgetten programma 8	19.514	17.337	15.076	14.672
Bestaand budget programma 10	31	31	31	31
Coalitiemiddelen 2011-2015:				
- Erfgoedparels (vanuit stelpost Intensivering)	500	500	500	500
- Cultuureducatie	1.500	1.500	1.500	1.500
- Festivals (reeds opgenomen in programma 8)		750	750	750
Gedecentraliseerde bijdrage rijk Monumentenzorg	1.527	1.527	1.527	1.527
Totaal gedekt	22.712	21.645	19.384	18.980

Deze cultuurnota kost € 82,9 mln in de periode 2012-2015. Deze kosten worden voornamelijk gedekt vanuit reeds bestaande budgetten uit programma 8 (€ 66,4 mln exclusief de coalitiemiddelen t.b.v. festivalbeleid ad € 2,25 mln, zie het volgende punt) en programma 10 (archieven €124.000).

- Een deel van de cultuurnota wordt gedekt uit intensiveringsmiddelen van het Coalitieakkoord 2011-2015. Hiervan is € 2,25 mln reeds toegevoegd aan programma 8 t.b.v. het festivalbeleid (PS 30 januari 2012). Het budget voor festivals is beschikbaar tot en met 2016, in verband met convenantsafspraken met het rijk en de gemeenten Utrecht en Amersfoort.
- Met deze cultuurnota stellen we voor om ook de middelen voor het Parelfonds (€500.000) en Kunst- en Cultuureducatie (€ 1.500.000) vanuit de stelpost Intensivering Coalitieakkoord toe te voegen aan programma 8. Hiervoor is een begrotingswijziging bij het statenvoorstel gevoegd.
- Het rijk heeft in samenspraak met de provincies middelen t.b.v. Monumentenzorg gedecentraliseerd. Deze middelen willen wij toevoegen aan programma 8, en inzetten voor het afgesproken doel, de restauratie van rijksmonumenten.
- De middelen die we voor de cultuurnota inzetten zijn voornamelijk structurele middelen. Daar waar incidentele middelen ingezet worden, zal dit duidelijk gecommuniceerd worden richting de ontvangers. De structurele middelen zijn ook beschikbaar vanaf 2016, om goed vervolg aan het cultuurbeleid te kunnen geven.

6. Realisatie

De cultuurnota 2012-2015 zal worden uitgevoerd in samenwerking met gemeenten, culturele instellingen en andere organisaties. We maken een evaluatie van het beleid in de jaren 2012 en 2013 en stellen dan eventueel het beleid bij.

7. Juridisch

Voor het onderdeel publieksbereik cultureel erfgoed zal de Uitvoeringsverordening subsidie Kunsten, Media en Erfgoed worden uitgebreid. Voor het programma dat we maken in het kader van cultureel ondernemerschap zal onderzocht worden hoe het budget wordt ingezet, waarbij onder andere wordt bekeken of dit via de Uitvoeringsverordening subsidie Kunsten, Media en Erfgoed kan worden uitgevoerd.

8. Europa

Bij de uitvoering van het cultuurbeleid zal worden getoetst aan de aspecten van Europese regelgeving op het terrein van staatssteun en aanbesteding.

9. Communicatie

Na vaststelling van de cultuurnota is deze te downloaden van de provinciale website. Een kleine oplage is in papieren vorm verkrijgbaar. We zullen dit bekend maken met een persbericht en in de digitale nieuwsbrief cultuur.

10. Bijlagen

- 1) Concept cultuurnota 2012-2015 *Cultuur van U*;
- 2) Begrotingswijziging.